

2016-04-22

Dnr STYR 2014/228

LUNDS UNIVERSITET

Humanistiska och teologiska fakulteterna

Lisa Hetherington, fakultetssekreterare

Projektrapport: Betygskriterier vid HT-fakulteterna

Bakgrund och organisation

HT-fakulteterna utredde under 2013 huruvida man skulle införa en fakultetsgemensam betygsskala för alla kurser. Utredningens slutsats var att det inte gick att säkerställa att en betygsskala skulle vara överlag bättre än alla andra och kunde därför inte motivera en fakultetsgemensam förändring. Utredningens slutsats var däremot att oavsett betygsskala så bör all betygssättning baseras på kursspecifika betygskriterier som konkretiserar de lärandemål som anges i respektive kursplan. Detta syftar till att främja studenternas lärande, underlätta lärarnas undervisningsarbete och öka studenternas rättssäkerhet.

Utredningsgruppen förslög därför att ett projekt för att skriva kriterier skulle initieras vid HT-fakulteterna, som en kvalitetshöjande åtgärd. Detta anslöt såväl till motsvarande arbete vid andra lärosäten som till det redan påbörjade arbetet med bedömningskriterier för examensarbeten vid HT-fakulteterna. Det svarade också mot de krav som studentkåren framställt i frågan.

Projektet som initierades i slutet av 2013 syftade till att skapa nödvändiga förutsättningar för ett väl förankrat och kvalitativt arbete med att skriva betygskriterier för samtliga befintliga kurser vid HT-fakulteterna. Själva skrivandet av betygskriterier på institutionerna skulle bli fortsättningen på projektet, när grundförutsättningarna fanns på plats.

En projektgrupp (se nedan) sattes samman och tog gemensamt fram en projektplan. Gruppen arbetade under 2014 och första halvan av 2015 med planens leveransmål.

Projektresultat

Projektgruppen arbetade med de olika målen i projektplanen (se nedan) under 2014 och 2015 och kunde avsluta alla delar enligt tidsplan. Projektet är dock inte helt avslutat. Under perioden 2015-2017 bistår projektgruppen institutionerna med stöd i arbetet med betygskriterier, och under 2018-2019 ska en avslutande analys av beslutets implementering och effekter göras. Föreliggande rapport är alltså snarast att betrakta som en delrapport, även om de flesta mål nu är uppfyllda.

Förutom de konkreta leveransmålen arbetade gruppen även med att kommunicera om arbetet med verksamheten. Detta skedde såväl i befintliga nätverk (för prefekter, studierektorer och studievägledare) som i en för ändamålet särskilt sammansatt referensgrupp (bestående av lärare). Fakulteternas grundutbildningsnämnd fick kontinuerlig rapportering och fattade beredande beslut

under processens gång, som slutligen utmynnade i det fakultetsövergripande beslutet om betygskriterier som fattades av fakultetsstyrelsens arbetsutskott 2015-05-06 (§55). Studentkåren fanns alltid representerad i projektarbetet och en dialog fördes även med HT-fakulteternas doktorandråd.

Projektet syftade till att skapa väl förankrade förutsättningar för att arbetet med att ta fram betygskriterier skulle ske på ett så bra sätt som möjligt. Frågor om formella ramar diskuterades vid ett flertal tillfällen, såsom fakulteternas grundutbildningsinternat. Såväl forskningen som dialogerna visade att betygskriterier ska skrivas av den lärare som faktiskt undervisar på kursen (vilket inte är en självklarhet överallt) samt att det inte är motiverat att ha en gemensam ”mall” för hur kriterierna ska se ut. Förhoppningen var att kunna täcka institutionernas arbetskostnader för att ta fram betygskriterier helt med externa medel under implementeringstiden (2015-2017), men detta var inte möjligt. Beslutet om hur de medel som faktiskt kunde delas ut beskrev vilka prioriteringar fakulteten ville se samt att betygskriterier framöver ska tas fram som rutin.

Utlisningen av kvalitetsmedel 2013 stipulerade att projekten skulle vara universitetsgemensamma projekt med syfte att gynna kvaliteten i all utbildning vid universitetet. HT-fakulteternas utgångspunkt i ansökan om medel för betygskriterieprojektet var att det förarbete som projektet genomförde skulle komma alla fakulteter till gagn. Deltagare från hela universitetet fanns med vid våra workshoppar och intresset för den handbok som togs fram var stort, särskilt från Samhällsvetenskapliga fakulteten (som också fick en egen workshop för sina studierektorer i juni 2015). Handboken har även beställts av kolleger på andra lärosäten.

Effektmål

Utgångspunkten i projektet var pedagogisk kvalitet: att betygskriterier leder till ökad transparens i bedömning och examination, ökad rättssäkerhet för studenterna, konkretisering och begripliggörande av lärandemålen samt en kvalitetssäkring av bedömning över tid (i så måtto att det är lättare för olika lärare att göra mer likvärdiga bedömningar på samma kurs). Dessa utgångspunkter formulerades som effektmål för själva implementeringen av beslutet att satsa på betygskriterier och ska utvärderas när implementeringen är klar. Föreliggande projekt kan alltså inte anses helt avslutat förrän utvärderingen är klar och publicerad.

Projektarbete och leveransmål

Nedan presenteras i korthet projektplanens leveransmål och hur arbetet med dessa genomfördes.

**En vetenskapligt underbyggd handbok som kan användas som stödmaterial under hela processen med att skriva betygskriterier, under det löpande arbetet därefter, samt i undervisningen.*

Johanna Bergqvist jobbade under 2014 och 2015 med forskningen kring betygskriterier och skrev en praktiskt inriktad handbok med titeln ”Att sätta praxis på pränt: En handbok i att skriva betygskriterier”. Boken publicerades sommaren 2015 och tar upp pedagogiska motiveringar och grunder för betygskriterier. Den behandlar också den praktiska arbetsprocessen med att formulera betygskriterier samt berör även kortfattat hur betygskriterier kan användas som ett pedagogiskt instrument. Boken finns tillgänglig digitalt som open access-fil, och kan också beställas som trycksak vid HT-fakulteternas skriftserieprojekt

(<http://www.ht.lu.se/skriftserier/serier/7766335/>). Handboken delades ut till alla lärare vid HT-fakulteterna.

**En nulägesanalys som syftar till att förbereda utvärdering när betygskriterierna är skrivna och implementerade.*

Under 2014 och 2015 förde projektgruppen dialoger med verksamheten på olika sätt för att få en bild av det arbete med olika former av kriterier som redan fanns på HT-fakulteterna. Erfarenheter från och arbete på andra lärosäten samlades också in (se även nedan under policy). Under 2015 genomfördes enkätundersökningar bland HT-fakulteternas alla lärare och alla studenter. Samma enkät kommer att genomföras 2018, för att kunna jämföra svaren och analysera vilka förändringar i attityder som skett.

**En uppstartsworkshop med Stefan Ekecrantz (pedagogisk utvecklare vid Stockholms universitet) för studierektorer och projektgrupp i anslutning till HT-fakulteternas pedagogiska inspirationskonferens.*

Workshopen genomfördes den 18/9 2014 och vid den pedagogiska inspirationskonferensen den 19/9 2014 höll Stefan Ekecrantz en keynote-föreläsning. Vid konferensen hölls också ett rundabordsamtal om betygskriterier; intrycken från dessa summeras i Proceedings från konferensen (se publikationer nedan).

**Tre workshoppar på temat betygskriterier öppna för alla på universitetet men särskilt riktade till studierektorer och lärare som ska arbeta med betygskriterier.* Ett workshopkoncept utarbetades av Johanna Bergqvist, Katarina Mårtensson och Sara Santesson. De universitetsgemensamma workshopparna genomfördes under våren 2015 (28/4, 13/5 samt 11/6). Deltagarna var huvudsakligen lärare från HT, men kolleger från andra fakulteter och Högskolan i Kristianstad fanns också med. Ytterligare workshoppar genomfördes under hösten 2015 samt våren 2016, och workshopledarna skraddarsyr också egna lösningar för HT-fakulteternas institutioner. En workshop för samhällsvetenskapliga fakultetens studierektorer genomfördes också i juni 2015.

**Ett förslag till policy/riktlinjer för betygskriterier vid HT-fakulteterna.*

Ett gediget arbete kring betygskriteriernas juridiska ramar och den praxis som finns vid landets lärosäten genomfördes och utmynnade i ett förslag till riktlinjer. Förslaget diskuterades i fakulteternas grundutbildningsnämnd och fakultetsstyrelsens arbetsutskott, där den återremitterades. Istället för att formulera egna föreskrifter fastställdes de formella ramarna kring betygskriterier i arbetsutskottets implementeringsbeslut 2015-05-06. De viktigaste ställningstagandena kring betygskriterier var att de skulle skrivas på delkursnivå, ta sin utgångspunkt i lärandemålen och uttrycka vad studenten behöver prestera för att ett visst betyg ska sättas, samt att kriterierna juridiskt sett är riktlinjer (inte föreskrifter som del av kursplanen). Betygskriterierna publiceras på kurshemsidorna och institutionerna ansvarar för sin egen kvalitetssäkring av kriterierna.

**En ”arbetsplan” med budget för perioden 2015-2017 som tas fram i samråd med institutionerna.*

Förutsättningarna kring ”arbetsplanen” förändrades under projektets gång. Grundtanken hade varit att institutionerna skulle få full finansiering för arbetet med kriterier (genom kvalitetsmedel från olika håll), men detta visade sig inte vara möjligt. Projektet hade sökt kvalitetsmedel från utbildningsnämnden 2014 (för

projektet ”Implementering av betygskriterier: en grund för kvalitativ och rättssäker bedömning”, Dnr STYR 2014/408) och beviljats 1 044 000 kr. Medlen delades ut till institutionerna med instruktioner om hur de skulle användas och vilka formella ramar som skulle gälla. Institutionerna fick i uppdrag att använda sina tilldelade medel för att uppnå bästa möjliga resultat enligt tre principer: att tidigt nå så många studenter som möjligt, via stora kurser, att satsa på kurser som till sin natur behöver kriterier bäst, samt att uppnå god spridning i kompetensutvecklingen bland lärarna

**En vetenskaplig artikel som sammanfattar det arbete som genomförts under projekttiden och publiceras i en vetenskaplig tidskrift.*

Projektarbetet och de studier som Johanna Bergqvist bedrivit om betygskriterier har redan presenterats vid ett flertal tillfällen (se under publikationer nedan). Ett forskningsprojekt utanför föreliggande projekt har också initierats, och drivs genom AHU av Johanna Bergqvist, Katarina Mårtensson och Torgny Roxå. Syftet är att studera betygskriterieimplementeringen vid HT-fakulteterna mer ingående. Projektets nulägesanalys och dess uppföljning blir en komponent i det forskningsarbetet, som kommer att publiceras i en vetenskaplig tidskrift.

Ekonomi

HT-fakulteterna finansierade projektet genom att projektledaren arbetade på 10% (ordinarie tjänst under föräldraledighet) under 10 månader, därefter inom ordinarie tjänst. Myndighetskapital om 297 tkr som tidigare avsatts för arbete med bedömningskriterier för examensarbeten tillfördes projektet. Därtill beviljades HT-fakulteterna 2013-10-16 kvalitetsmedel för en projektansökan med titeln ”Betygskriterier – en grund för kvalitativ och rättssäker bedömning”. HT-fakulteterna fick 447 800 kr för att genomföra universitetsgemensamma workshoppar samt ta fram en handbok.

Projektmedlen har främst använts till lönekostnader: 138 tkr för lärarrepresentanternas medverkan i projektet och 374 tkr för konsulttid från CED (för skrivande av handbok, forskning, workshoppar och medverkan i projektet i stort). Kostnaden för sättning och tryck av handboken var 32 tkr och förtäring vid möten, workshoppar och boksläpp uppgick till 13 tkr. De medel som finns kvar kommer att användas för att anordna ytterligare workshopptillfällen samt att genomföra det slutliga arbetet kring effektanalysen om några år.

Av utbildningsnämnden beviljades HT-fakulteterna 2014-10-08 kvalitetsmedel om 1 044 000 kr för att implementera beslutet om betygskriterier på institutionerna. Medlen delades ut till institutionerna under 2015 i enlighet med beslut i fakultetsstyrelsens arbetsutskott 2015-05-06.

Basinformation för projektet

Projektets diarienummer: Dnr STYR 2014/228

Projektplan fastställd 2013-03-12 av fakultetsstyrelsens arbetsutskott

Uppdragsgivare: HT-fakulteternas prodekanus för grundutbildning

Projektledare: Lisa Hetherington, fakultetssekreterare

Projekthemsida: <http://projekt.ht.lu.se/betygskriterier-vid-ht/>

Projektgrupp

HT-fakulteternas utbildningsledare (Alexander Maurits, under första delen av projektet), vice ordförande för Humanistiska och teologiska studentkåren (inledningsvis Hanna Stenfelt, därefter Susanne Persson), Marie Lindstedt

Cronberg (studierektor, Historiska institutionen), Tobias Hägerland (studierektor, Centrum för teologi och religionsvetenskap), Sara Santesson (studierektor, Institutionen för kommunikation och medier), Katarina Mårtensson (pedagogisk utvecklare, AHU), Johanna Bergqvist (pedagogisk utvecklare, AHU).

Publikationer

Bergqvist, J. 2015. Att sätta praxis på pränt. En handbok i att skriva betygskriterier. Lund: Humanistiska och teologiska fakulteterna/CED.

(<http://www.ht.lu.se/skriftserier/serier/7766335/>)

Bergqvist, J., Hetherington, L. & Mårtensson, K. ”Betygskriterier – en grund för kvalitativ och rättssäker bedömning. Ett rundabordssamtal initierat av projektgruppen för betygskriterier inom HT-fakulteterna”, i Alexander Maurits & Katarina Mårtensson (red.), Högskolepedagogik inom humaniora: Proceedings från Humanistiska och teologiska fakulteternas pedagogiska inspirationskonferens 2014. Lund: Humanistiska och teologiska fakulteterna, under utgivning.

Bergqvist, J. & Mårtensson, K. 2015. "Att formulera skriftliga betygskriterier: Bedömarkompetens och att sätta praxis på pränt" i Proceedings från LU:s femte högskolepedagogiska utvecklingskonferens. Lund: Lunds universitet.

(<https://lup.lub.lu.se/search/publication/8567366>)

Bergqvist, J., Mårtensson, K., & Santesson, S. 2015. "Att införa skriftliga betygskriterier – en pedagogisk satsning vid Humanistiska och teologiska fakulteterna vid Lunds universitet" i Proceedings från LU:s femte högskolepedagogiska utvecklingskonferens. Lund: Lunds universitet.

(<https://lup.lub.lu.se/search/publication/8567356>)

Bergqvist, J. & Mårtensson, K. 2016. "Att formulera skriftliga betygskriterier: Bedömarkompetens och att sätta praxis på pränt" i Lärande i LTH 32. Lund: Lunds Tekniska Högskola.

(https://www.lth.se/fileadmin/lth/genombrottet/Laerande_i_LTH/La_rande_i_LTH_blad_32.pdf)